

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ГАЗРЫН 2008-2012 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ

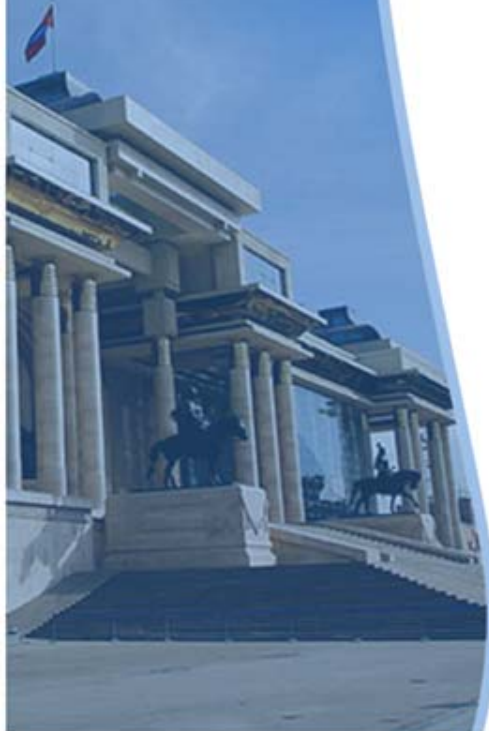
Улаанбаатар хот
2012 он

Ашигт малтмалын газар нь:

Улсын Их Хурлын 2008 оны 43 дугаар тогтоол, Засгийн газрын 2008 оны 12 дугаар сарын 24-ний өдрийн 64 дүгээр тогтоолоор Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Ашигт малтмалын газар нь шинэчлэн зохион байгуулагдсан.

Тус газар нь төрөөс геологи, уул уурхайн салбарт баримталж байгаа бодлогын удирдамжийг хэрэгжүүлэх, улс орныхоо эрдэс баялгийн нөөцийг нэмэгдүүлэх, хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлснээр үндэсний эдийн засгийн хөгжилд тус салбараас оруулах хувь нэмрийг нэмэгдүүлэх, төр-иргэний харилцааг бэхжүүлж, хэрэглэгчдэд хөнгөн шуурхай, чанартай үйлчилгээг үзүүлэх зорилтыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Нийт 5 хэлтэс, үндсэн 170 ажилтан албан хаагчидтай.

ЗОРИЛТУУД:

➤ Геологийн судалгааг өргөжүүлэх:

- Улсын төсвийн хөрөнгөөр хийгдэж буй геологи, судалгааны ажлыг эрчимжүүлэх, чанаржуулах;
- Хувийн хөрөнгөөр хийгдэж буй геологи, судалгааны ажлын үр өгөөжийг дээшлүүлэх, хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах;
- Монгол орны геологи, ашигт малтмалын судалгааны нэгдсэн сан бүрдүүлэх.

▶ Уул уурхайн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх:

-Ашиглалтын үеийн нөөцийн ашиглалт бүртгэл хяналтыг дээшлүүлэх;

Уулын үйлдвэрт ашиглагдаж байгаа техник, технологийн түвшин тогтоох, сайжруулах;

Байгаль орчны нөхөн сэргээлтийг хэвшүүлэх, чанарыг дээшлүүлэх;

- Уулын ажлын төлөвлөгөө, тайлангийн цахим системийг нэвтрүүлэх.

- Уул уурхайн төслүүдэд хөрөнгийн зах зээлээс санхүүжилт татах боломжийг судлан аж ахуйн нэгжүүдийг мэдээллээр хангаж, хамтран ажиллах;

- Боловсруулах үйлдвэрүүд байгуулахыг бодлогоор дэмжих.

➤ **Нүүрсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх:**

- “Нүүрс” хөтөлбөрт нэмэлт өөрчлөлт оруулан, батлуулах;
- Нүүрсний уурхайнууд болон ордуудын нөөц баялгийн талаар мэдээллийн нэгдсэн санг бүрдүүлж ажиллах, хяналтыг сайжруулах;
- Түүхий нүүрсний экспортыг аажмаар бууруулж, угааж баяжуулсан нүүрс, металлургийн кокс бусад нүүрсний гаралтай бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр судалгаа шинжилгээ хийх, бодлогоор дэмжих;
- Түүхий нүүрсний хэрэглээг багасгах, хотын утааг бууруулах чиглэлээр холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах.

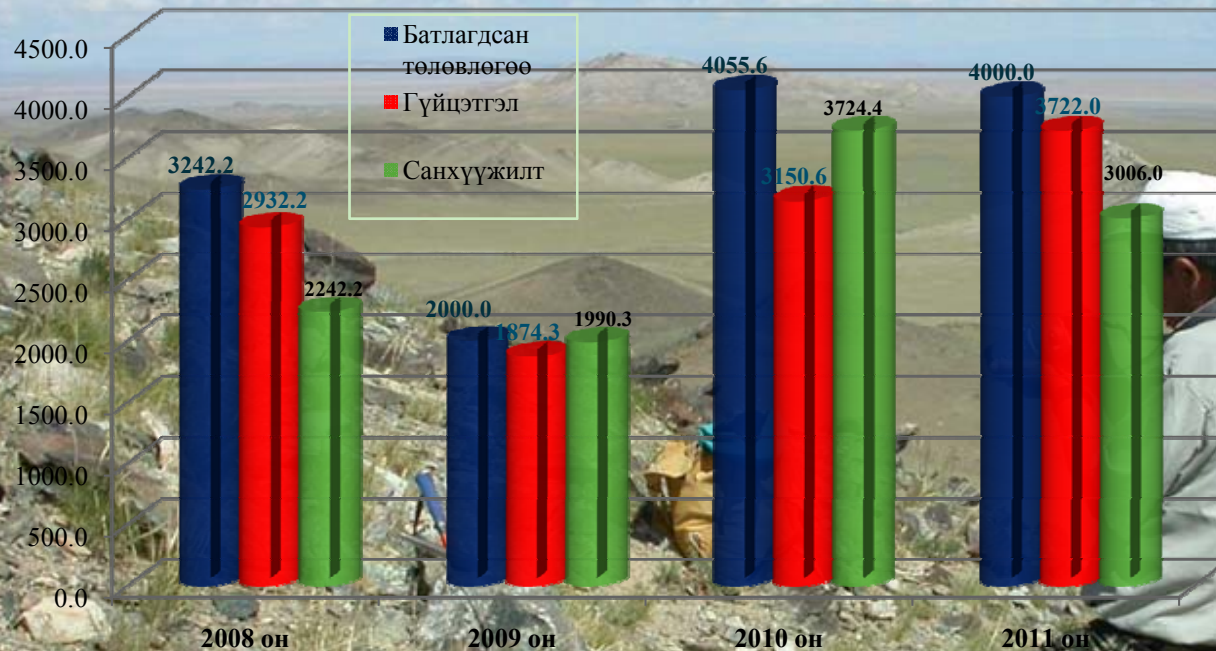
➤ **Кадастрын бүртгэлийг боловсронгуй болгох:**

- ГУУ-н кадастрыг хуулийн дагуу, чанд хөтлөх, хуулийн хэрэгжилтийг чангатгах, хууль сахиулах;
- Сонирхогч талууд, олон нийтийг мэдээллээр илтөд, нээлттэй хангах, шударгаар үйлчлэх;
- Кадастрын шинэ системийг нэвтрүүлэх;
- Үйлчлүүлэгчдийн санал, гомдлыг барагдуулж, үйлчилгээний чанарт үлэмж ахиц гаргах, тэдний сэтгэл ханамжийг дээшлүүлэх.

➤ Захиргааны удирдлагын манлайллыг хангах:

- Шаардлагатай дүрэм, журмыг шинэчлэх, хууль эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох, авлигатай тэмцэх ажлыг зохион байгуулах;
- Агентлагийн үйл ажиллагааны нээлттэй, ил тод байдлыг хангах, нийгэмд үнэн бодитой мэдээллийг түгээх;
- Гадаад, дотоод хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх;
- Улсын төсвийн орлогын даалгаврыг бүрэн ханган биелүүлэх;
- Дотоод хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг тогтмолжуулснаар байгууллагын үйл ажиллагааны үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх.

Геологийн судалгааны ажилд улсын төсвөөс зарцуулж байгаа хөрөнгө (сая төгрөгөөр)

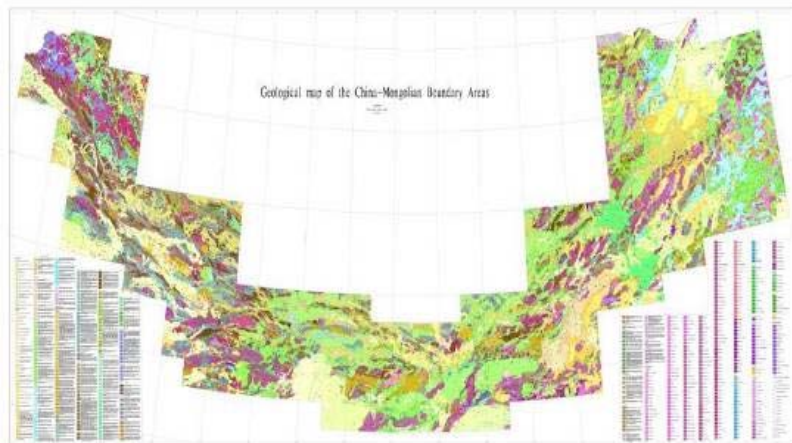
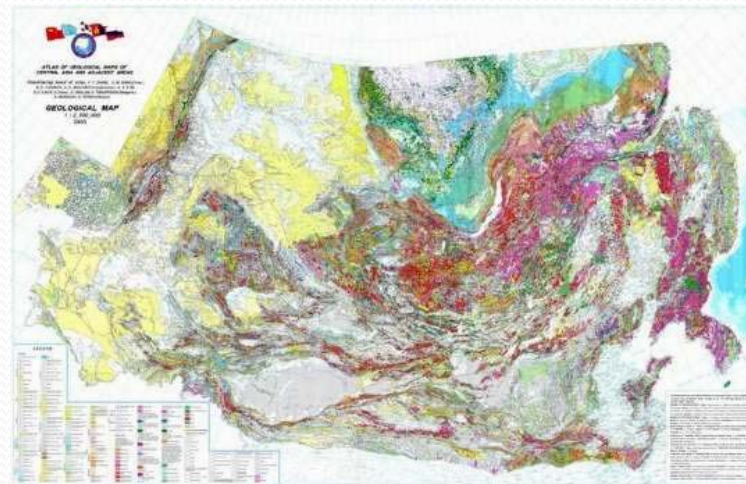
2012 онд Улсын төсвийн хөрөнгөөр 1:50000-ны геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил, УГЗ-200, агаарын геофизик, гидрогеологи-геоэкологи болон сэдэвчилсэн судалгааны чиглэлээр үргэлжлэн хэрэгжих 30, шинээр эхлэх 17 буюу нийт 47 төслийн ажлыг 4,0 тэрбум төгрөгөөр гүйцэтгэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд өнөөдрийн байдлаар нийт нутаг дэвсгэрийн, хүрэх боломжгүй мөстлөг, тайгын таг зэргийг хасан тооцвол 99.1 хувь нь 1:200 000-ны масштабтай геологийн зураглал, 27.4 хувь нь 1:50 000-ны масштабтай зураглалын ажлаар бүрхэгдээд байна.

Нийт нутгийн 70 гаруй хувь нь төрөл бүрийн масштабтай агаарын геофизикийн судалгааны ажилд хамрагдсанаас гадна хүндийн хүч, цахилгаан ба чичирхийллийн зэрэг гадаргуугийн геофизикийн ажлуудыг хүдрийн дүүрэг, зангилаа, орд газруудын хэмжээнд явуулж байна.

Геологийн судалгааны хамтарсан төслүүд

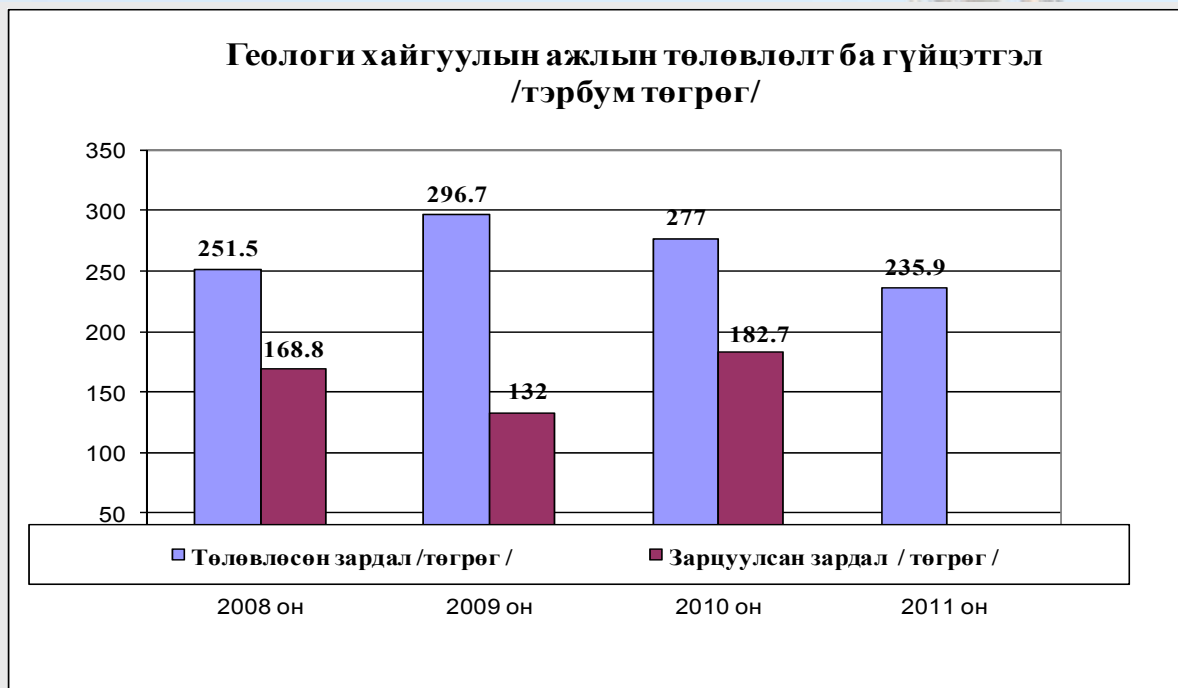
Гадаад хамтын ажиллагааны төслүүд, найрлагын стандарт, мезокайнозой зэрэг бусад сэдэвчилсэн төслүүд амжилттай хэрэгжсэн. Монгол, ОХУ, Казакстан, БНХАУ, БНСУ-уудтай хамтран Төв Ази болон зэргэлдээх нутгуудын 1:2500 000-ны масштабтай Геологийн зургуудын Атлас төслийн 2-р шат, Монгол Улс болон БНХАУ-ын хилийн дагуух 200 км өргөнтэй зурвас бүсийн геологийн болон геохимийн зургийг 1:1000000-ны масштабтай зохиох төслүүд үргэлжилж байна.

Энэ төслийн хүрээнд Монгол орны нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хийгдсэн региональ геофизикийн судалгааны материалд боловсруулалт хийж ОХУ, БНХАУ зэрэг хөрш зэргэлдээ орнуудын ижил төстэй зургуудтай уялдуулах замаар Хойд, Төв, Зүүн Азийн чулуулаг бүрхэвчийн зузааны 1: 5000 000-ын масштабын ерөнхий зураг зохиох, Монгол орны мезокайнозойн хотгоруудыг дүүргэсэн хучаас хурдасны зузааны зургийг геологи-геофизикийн мэдээлэл дээр тулгуурлан зохиох, Монгол Алтайн бүс, Монгол-Агнуурын бүсийн зургийг геологи, тектоник, металлогений 1:1000 000-ын масштабтай зургуудыг тоон мэдээллийн хэлбэрээр зохиож хил залгаа нутгийн зургуудтай уялдуулан холбож эцэслэн гаргах ажлууд хийгдэнэ.

Хувийн хөрөнгө оруулалтаар гүйцэтгэж буй геологи, хайгуулын ажил

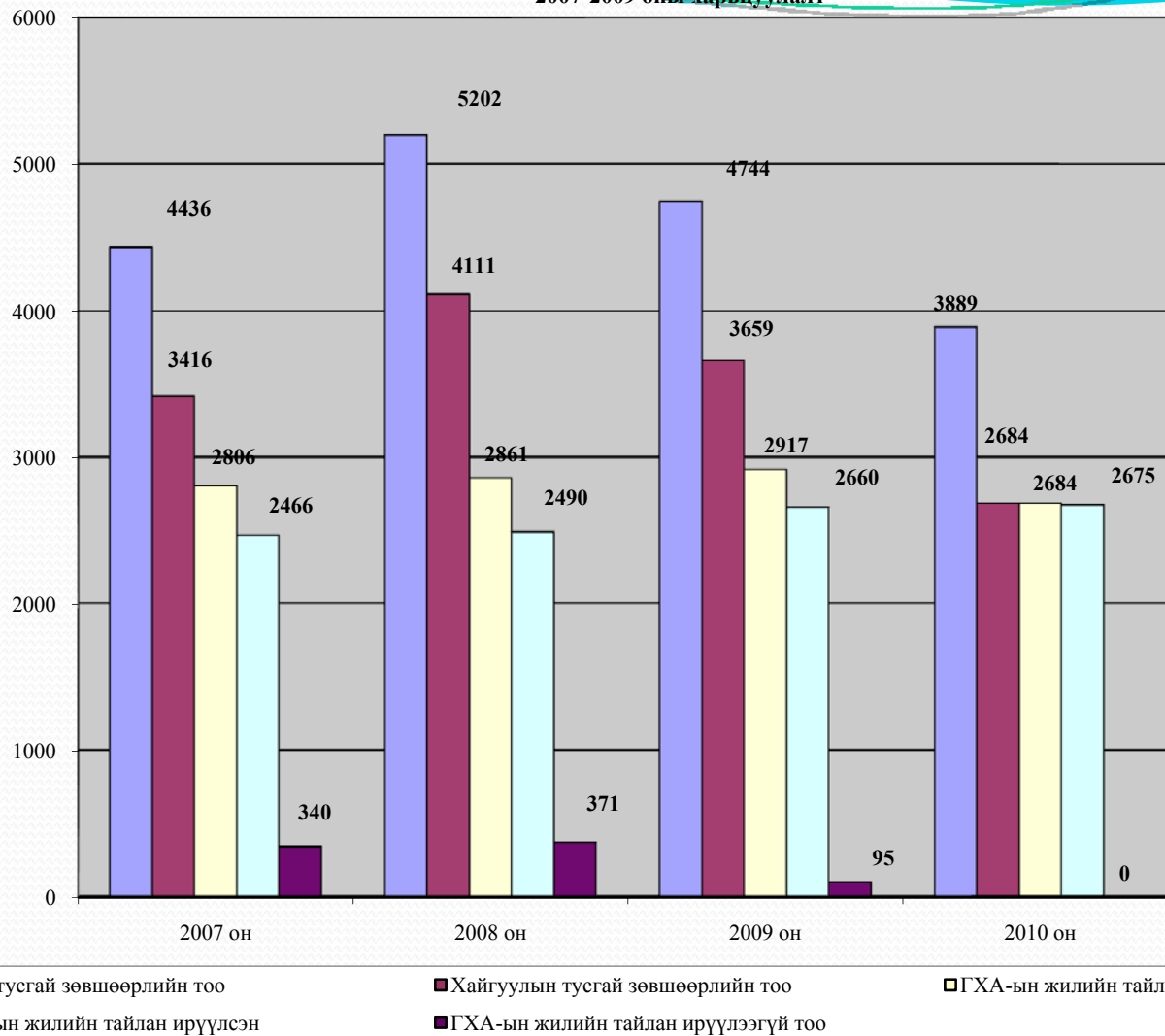
2012.04.01-ний байдлаар Монгол улсын нутаг дэвсгэрт геологи хайгуулын үйл ажиллагаа явуулж буй хайгуулын тусгай зөвшөөрөл 2480 ширхэг байна. Энэ нь нийт газар нутгийн 13,8 % буюу 21,6 сая гектар талбайг хамран геологи хайгуулын үе шатны судалгаа хийгдэж байгаа юм.

2011 онд геологи хайгуулын ажил хийхээр 2430 ш тусгай зөвшөөрлийн талбайд 235,9 тэрбум төгрөг зарцуулахаар төлөвлөсөн.

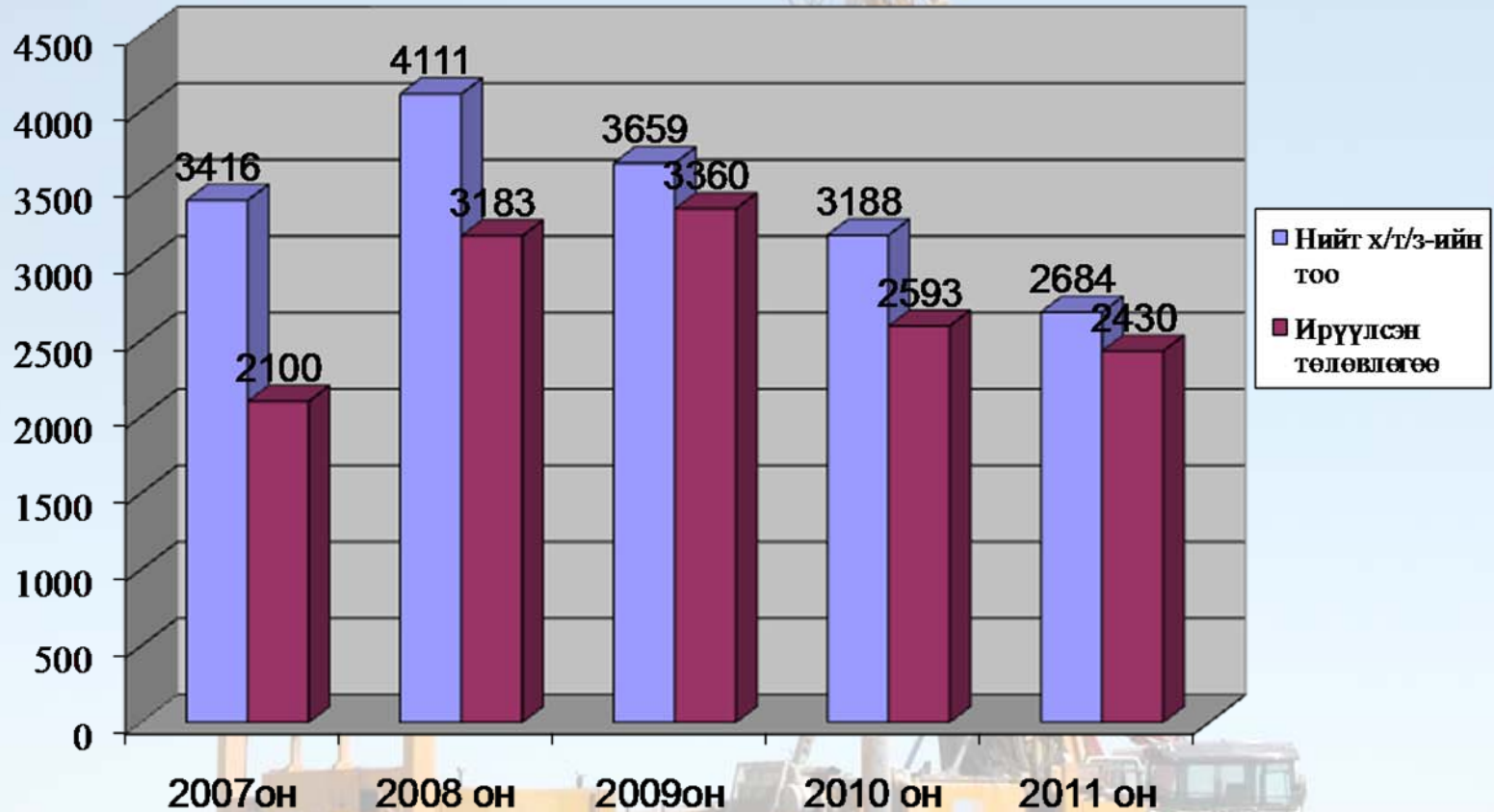
Өмнөх онуудтай харьцуулахад хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн тооноос хамааран бага талбайд төлөвлөлт хийгдэж байгаа хэдий ч зардлын хэмжээ тэр хэмжээгээр буурах биш харьцангуй өсч байна.

Хувийн хөрөнгөөр хийгдсэн геологи хайгуулын ажлын жилийн тайлан ирүүлэлтийн
2007-2009 оны харьцуулалт

2010 оны геологи хайгуулын ажлын тайлан 2675 ширхэг ирүүлсэн нь тайлан ирүүлэх ёстой 2684 тусгай зөвшөөрөлтэй харьцуулахад гүйцэтгэл **99,6%**-д хүрсэн байна. Энэ тоо 2008 онд 87,0%-тай байсан.

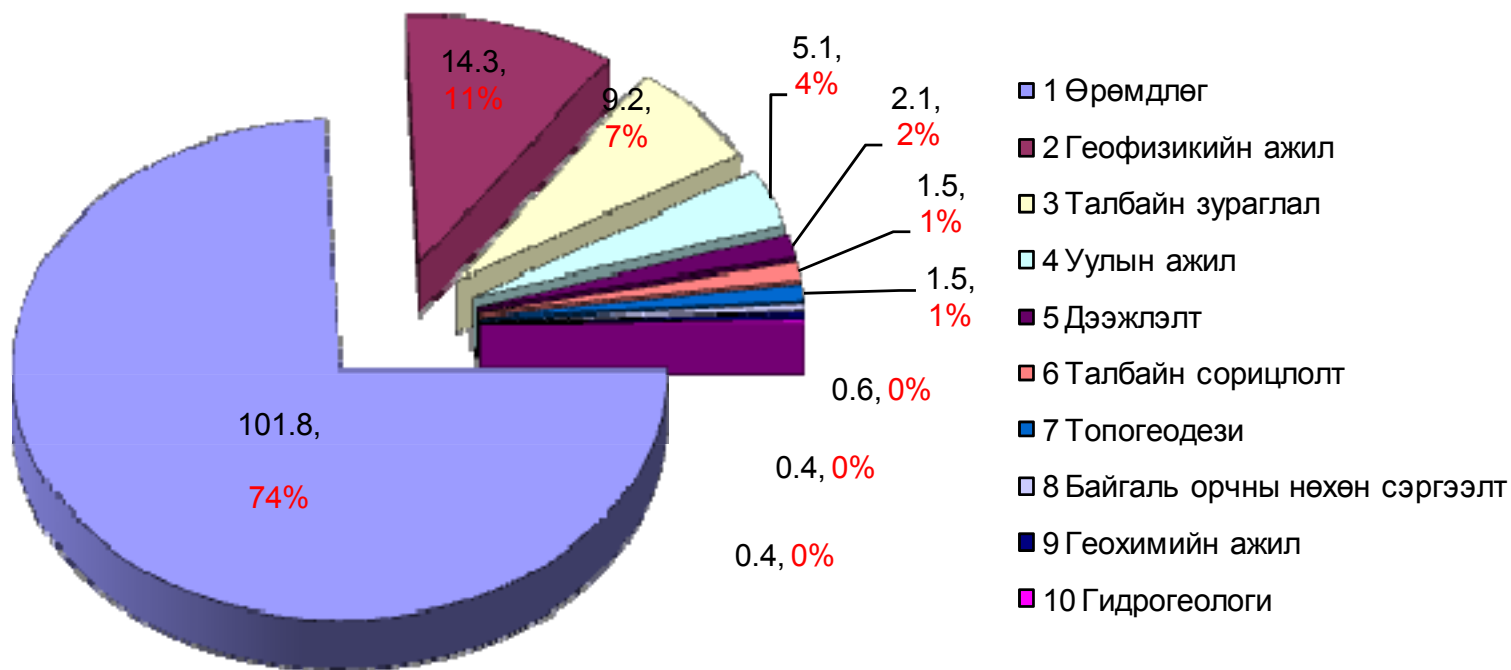
**Геологи хайгуулын ажлын төлөвлөгөө ирүүлсэн
2007-2011 онуудын харьцуулалтын байдал**

2011 оны геологи хайгуулын ажлын төлөвлөгөө 2430 ирүүлсэн хүчин төгөлдөр хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн тоотой харьцуулахад 90,5 хувьд хүрээд байна.

2010 онд гүйцэтгэсэн геологи хайгуулын хамгийн их зардал гаргасан ажлуудыг үзүүлвэл

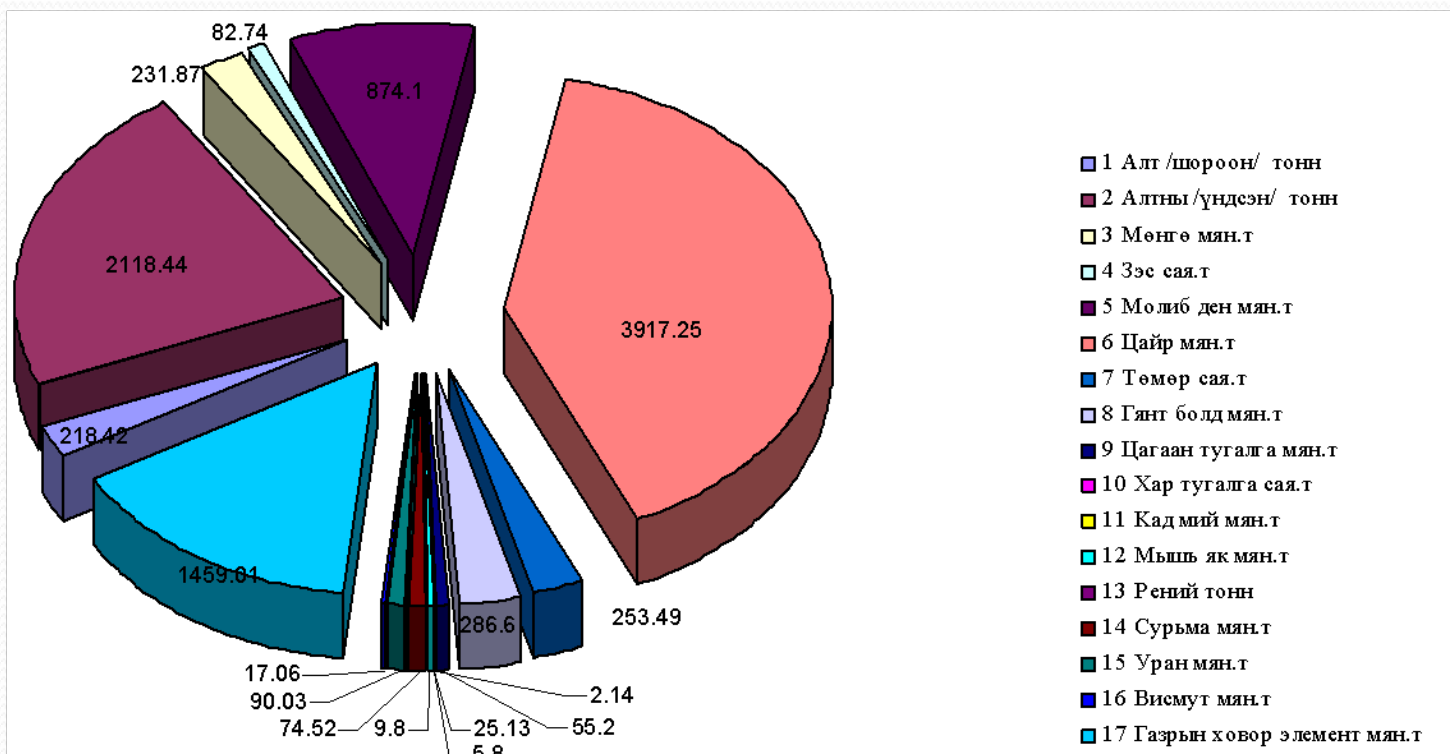
2011 оны 11 сарын байдлаар /тэрбум төг, %-иар/

2009 онд хувийн хөрөнгөөр гүйцэтгэсэн өрмийн ажлын дүн 66,8 тэрбум төгрөг байсан бол 2010 онд энэ төрлийн ажилд нийт 101,8 тэрбум төгрөг зарцуулагдсан байна.

Монгол улсын ашигт малтмалын нөөц болон нөөцийн хөдөлгөөн

Манай улсын ашигт малтмалын нөөц нь 19 төрлөөр бүртгэгдэж нөөцийн хөдөлгөөн жил болгон хийгдэж байна. 2011 оны 01 сарын 01 ны байдлаар улсын нөөцийн хөдөлгөөн доорх байдалтай байна.

Алт шороон ордоор 218,4 тн,
Зэс 82,7 сая тн,

Алт үндсэн ордоор 2 118,4 тн,
Төмөр 253,5 сая тн,

Мөнгө 231,9 мян.тн,
Молибден 874,1 мян.тн

2011 оны нөөцийн хөдөлгөөн

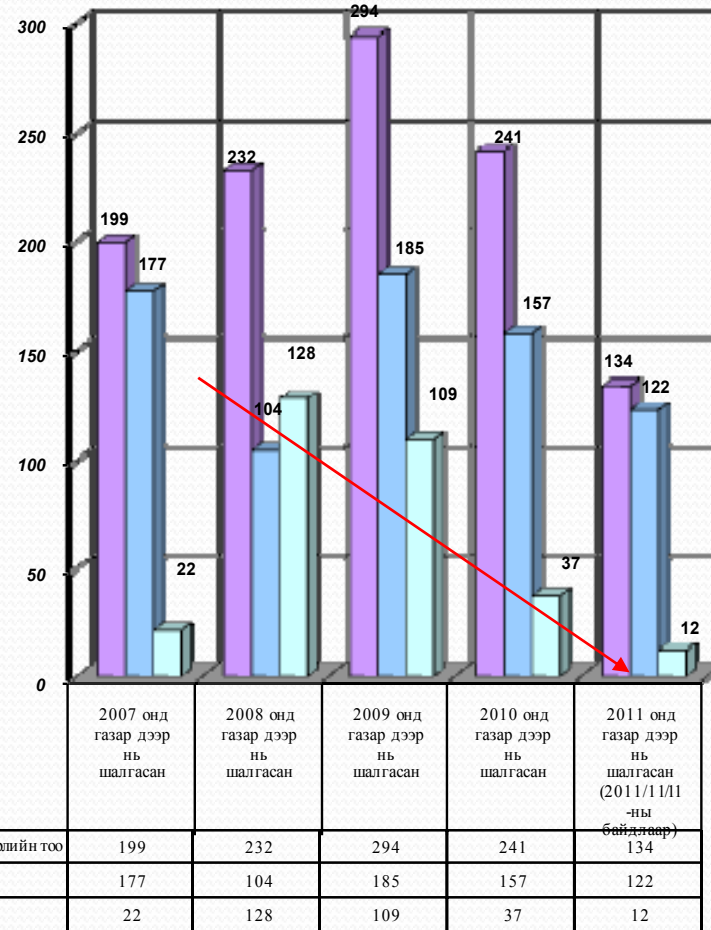
Ашигт малтмалын нөөц 2011 оны 11 дүгээр сарын байдлаар нэмэгдсэн үзүүлэлт

д/д	Ашигт малтмалын төрөл	ЭБМЗ-ийн хуралдаанаар хэлэлцэгдсэн тоо	Нөөц металлаар.тн
1	Алт	23	35,107.32
2	Төмөр	7	28,710,119.39
3	Зэс	4	491,379.74
4	Молибден	3	59,791.10
5	Цагаантугалга	1	656.10
6	Хар тугалга	2	50,559.70
7	Вольфрам	2	1,169.52
8	Хайлуур жонш	16	6,060,458.25
9	Өнгөт чулуу	2	761,938.52
10	Шохойн чулуу	5	14,848,667.47
11	Барилгын чулуу	5	5,011,804.07
12	Нүүрс	24	8.4 тэрбум

Хээрийн шуурхай хяналт

2006-2010 онуудад хийж гүйцэтгэсэн геологи хайгуулын ажлын хээрийн шуурхайн хяналтаар газар дээр нь шалгасан ажлын үзүүлэлт

- Шуурхай хяналтаар явсан тусгай зөвшөөрлийн тоо
- ГХА хийсэн нь батлагдсан
- ГХА хийсэн нь батлагдаагүй

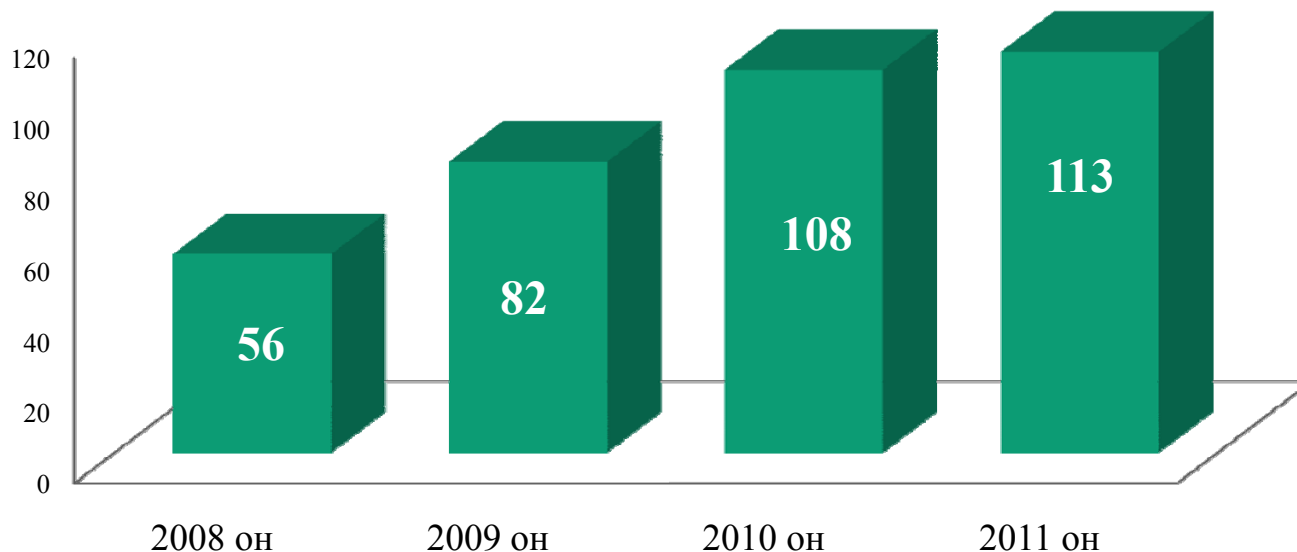

ГХА-ын зардлыг газар дээр нь шалган баталгаажуулснаар хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд хийгдэж буй геологи хайгуулын ажлын үнэмшил, бодит үр дүнд шууд нөлөөлдөг.

Дээрх графикаас харахад гүйцэтгэсэн геологи хайгуулын ажил нь газар дээрээ батлагдахгүй тусгай зөвшөөрөл 2008 онд 128, 2009 онд 109 байсан бол 2011 онд 12 болтлоо буурсан байна.

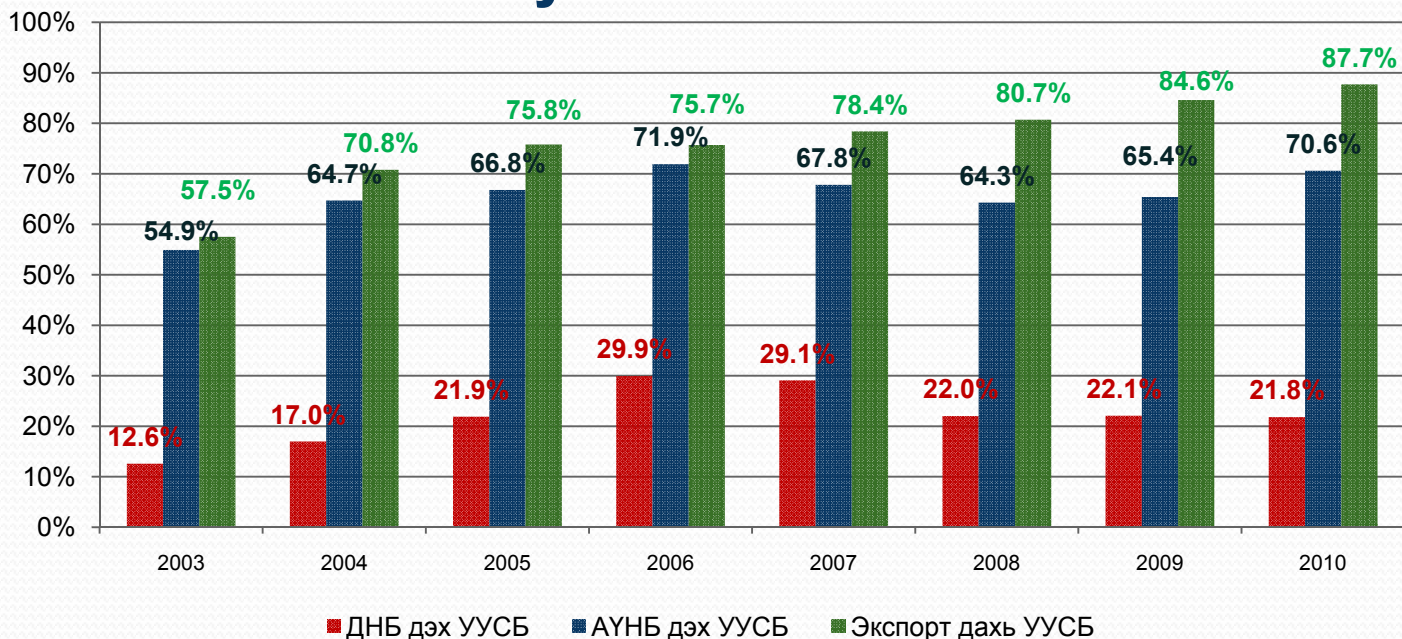
Хүлээн авсан техник, эдийн засгийн үндэслэл

Монгол Улсад 2012 оны 03 сарын 01-ний байдлаар 700,0 мянган га талбай бүхий 1205 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл хүчин төгөлдөр байгаа нь Монгол улсын нийт нутаг дэвсгэрийн 0.4 хувийг эзэлж байна. Эдгээрээс 2011 оны эцсийн байдлаар 443 нь орд ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлтэй байна.

2008-2011 онд нийт 359 ТЭЗҮ-г Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцэж хүлээн авсан.

Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн эдийн засагт эзлэх хувь хэмжээ

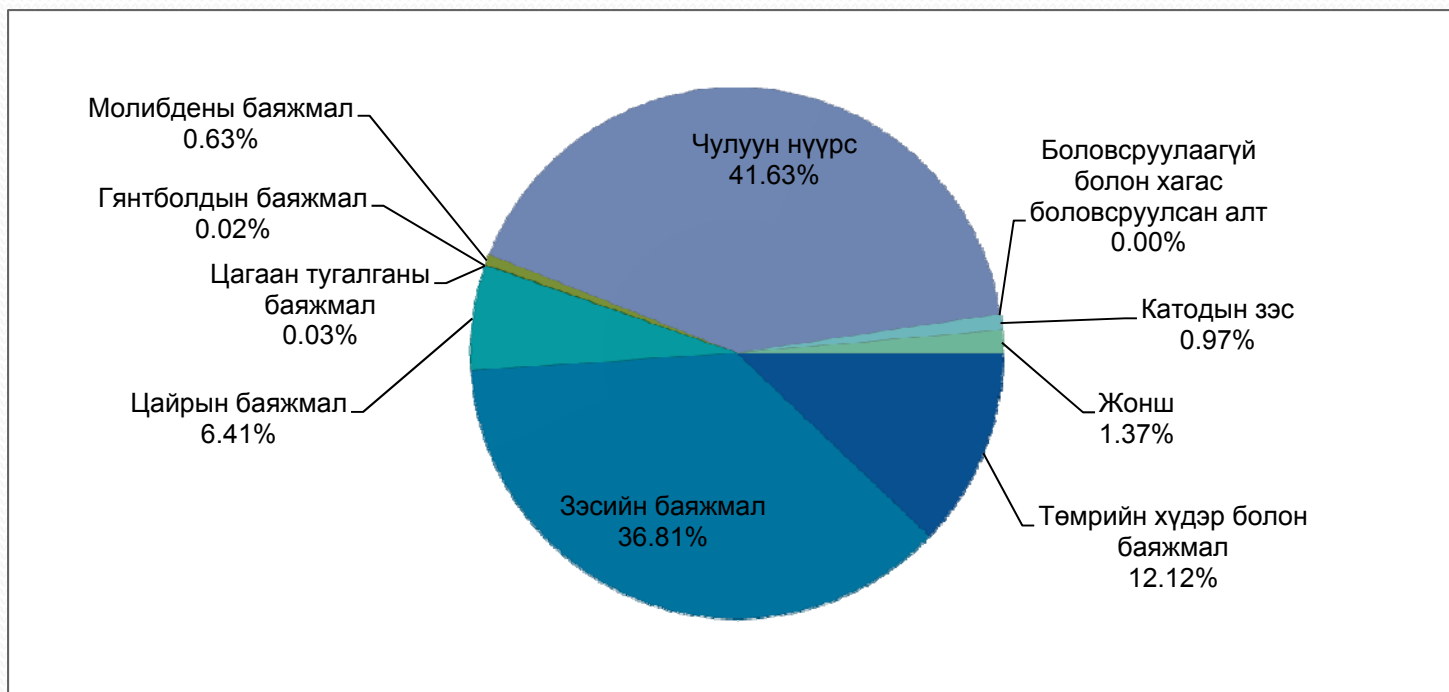
Монгол Улсын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний цэвэр өсөлт 2010 оны байдлаар 6.1%-д байсан ба үүнээс уул уурхайн салбарын цэвэр өсөлт 6.3% -байсан нь бусад салбаруудтай харьцуулахад хамгийн өндөрт тооцогдож байна.

Монгол Улсын экспортын бүтээгдэхүүнд уул уурхайн бүтээгдэхүүний эзлэх хэмжээ жилээс жилд нэмэгдэж байгаа ба 2010 онд өмнөх оны үзүүлэлтээс 3.1% пунктээр нэмэгдсэнээр нийт экспортын 87.7% бүрдүүлж байна.

Уул уурхайн бүтээгдэхүүний экспорт

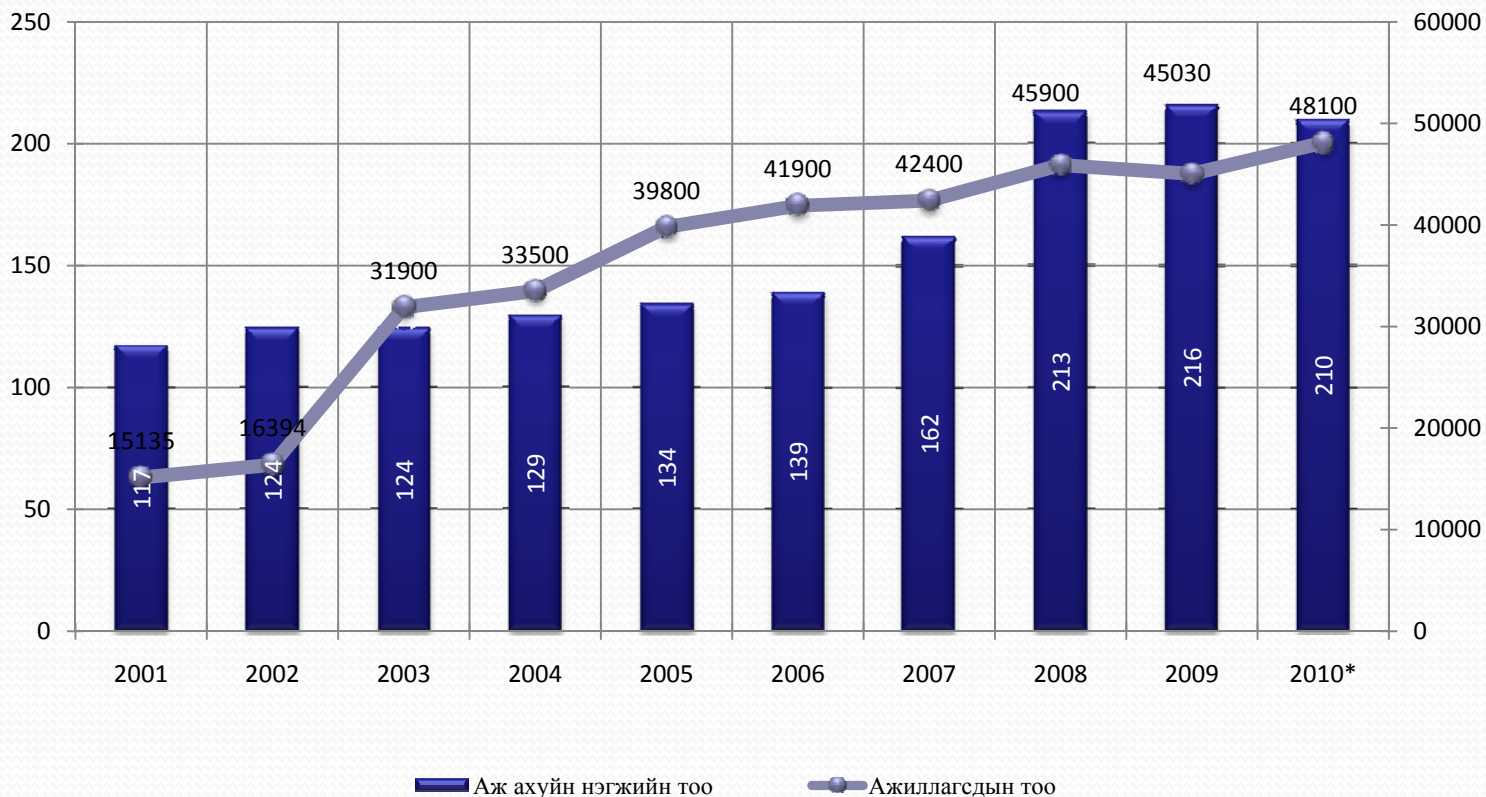
Манай улс уул уурхайн бүтээгдэхүүний экспортын дийлэнх хэсгийг БНХАУ-руу гаргаж байгаа бөгөөд төмрийн хүдэр, зэс, цайр, цагаан тугалганы баяжмал болон чулуун нүүрсний экспортыг зөвхөн тус улс руу гаргадаг.

Зэсийн баяжмал нь Монгол Улсын экспортын гол бүтээгдэхүүн хэвээрээ байгаа бөгөөд 2010 онд нүүрсний экспортын орлого зэсийн баяжмалын орлогоос анх удаа давсан үзүүлэлттэй гарлаа.

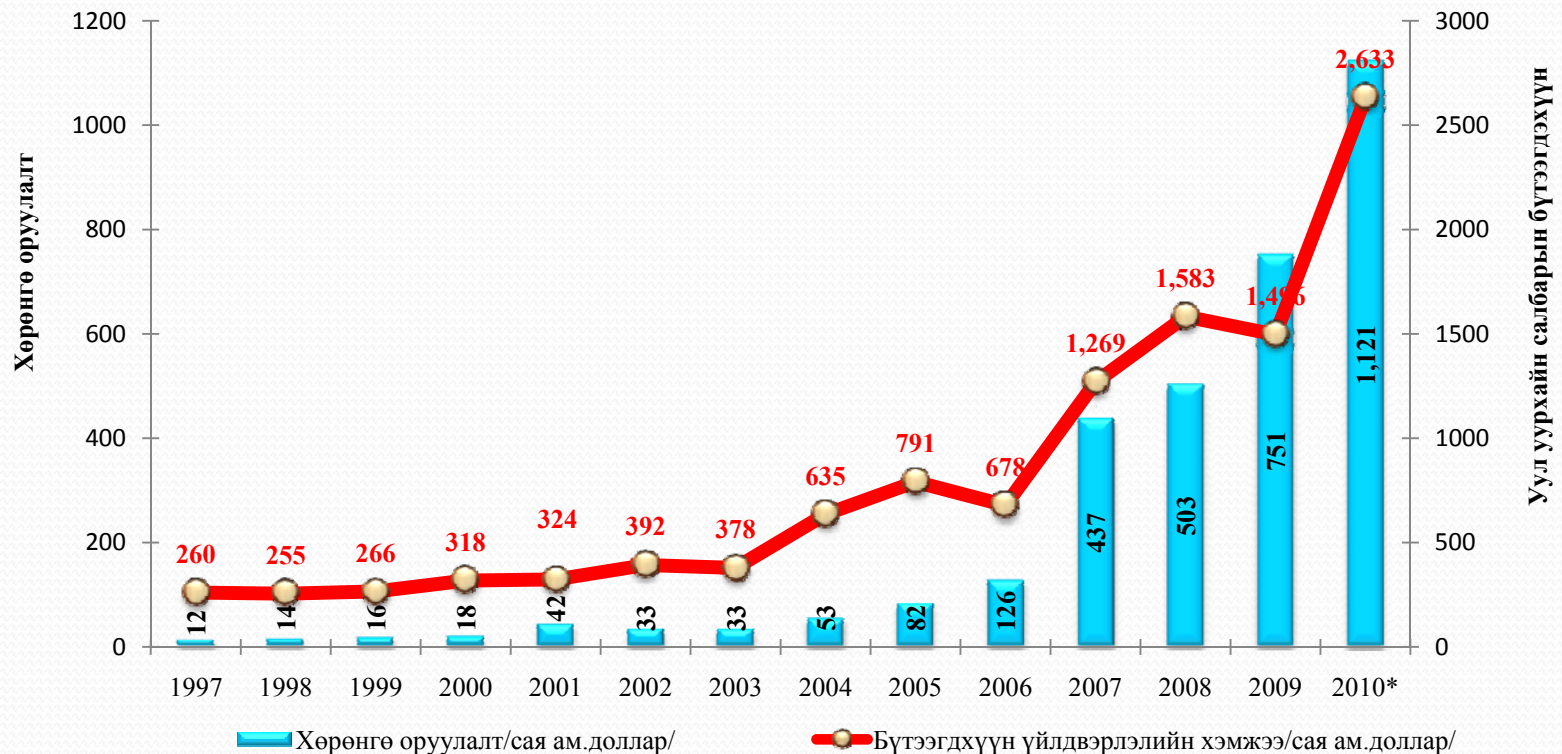

Уул уурхайн салбарт ажиллагсадын судалгаа

Уул уурхайн салбарт 2010 оны байдлаар 210 аж ахуйн нэгжид нийт 48100 хүн ажиллаж байгаа ба энэ нь нийт аж үйлдвэрийн салбарт ажиллагсдын 32%-ийг эзэлж байгаа юм.

Уул уурхайн салбарын хөрөнгө оруулалтын орчин

Сүүлийн жилүүдэд уул уурхайн салбарт оруулж байгаа хөрөнгө оруулалтын хэмжээ нэмэгдэхийн хирээр бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн хэмжээг нэмэгдэж байна.

Монголын ашигт малтмалын төслүүдэд хөрөнгө оруулалтыг хийхдээ гадны хөрөнгийн бирж дээр хувьцаа гаргах замаар хөрөнгө татан төвлөрүүлэх хандлага сүүлийн жилүүдэд нэмэгдэж байна. Энэхүү үйл ажиллагааг 50 гаруй компани явуулж байна.

Монгол улсын төсөвт уул уурхайн салбараас оруулж буй орлого

Уул уурхайн салбараас нийт 17 төрлийн татвар, хураамжаар улсын төсөвт орлого төвлөрүүлж байна.

	2009	2010	/тэрбум төгрөгөөр/ Өсөлтийн хувь
Төвлөрүүлсэн орлого	486.8	819.4	+68.3%

Байгаль орчны нөхөн сэргээлт

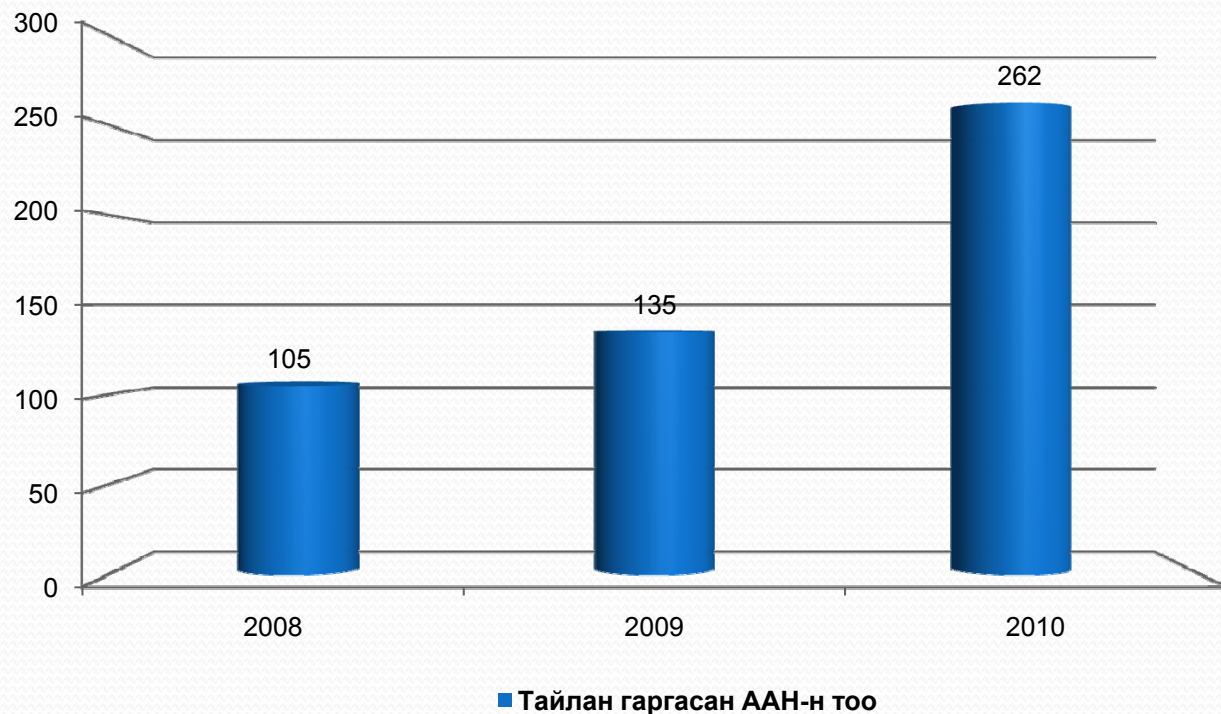
Үзүүлэлт	х/н	2007	2008	2009	2010	2011 төлөвлөгөө
Уурхайн эдэлбэр	мян.га	31234.2	31428.5	32 135.7	32 686.7	33 976.7
Уулын ажилд хамрагдсан талбай	га	1 184.1	707.3	558.3	1 046.6	1 290.9
Нөхөн сэргээсэн талбай	га	1 354.5	927.7	703.4	786.5	1 210.6
Нөхөн сэргээлтэнд зарцуулсан хөрөнгө	сая.төг	9 189.9	7 676.5	4 146.5	4 219.7	6 015.43

Ашигт малтмалын тухай хууль 2006 онд шинэчлэн батлагдан гарснаас хойш ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүдийн үүрэг хариуцлага нэмэгдэн хуулийн дагуу нөхөн сэргээлтийн ажлаа төлөвлөн, цаг хугацаанд нь нөхөн сэргээлт хийх ажлууд сайжирч байгаа нь сайшаалтай байна.

2011 онд орхигдсон газрын тооллогыг 20 аймгийн **699** нэгж талбайд, нийт **4256 га** талбайд хийлээ.

Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын албатай хамтран ажиллах

Ашигт малтмалын газар ОУИТБС-ын ажлын албатай хамтран 2007-2011 онд нийтдээ Олборлох үйлдвэрлэл эрхлэгч аж ахуйн нэгжүүдэд ОУИТБС-ын мэдээ тайлан гаргах арга зүйн зөвлөгөө өгөх 20 удаагийн сургалт хийсэн бөгөөд нийтдээ 2000 гаруй аж ахуйн нэгжүүдийг сургалтанд хамруулаад байна.

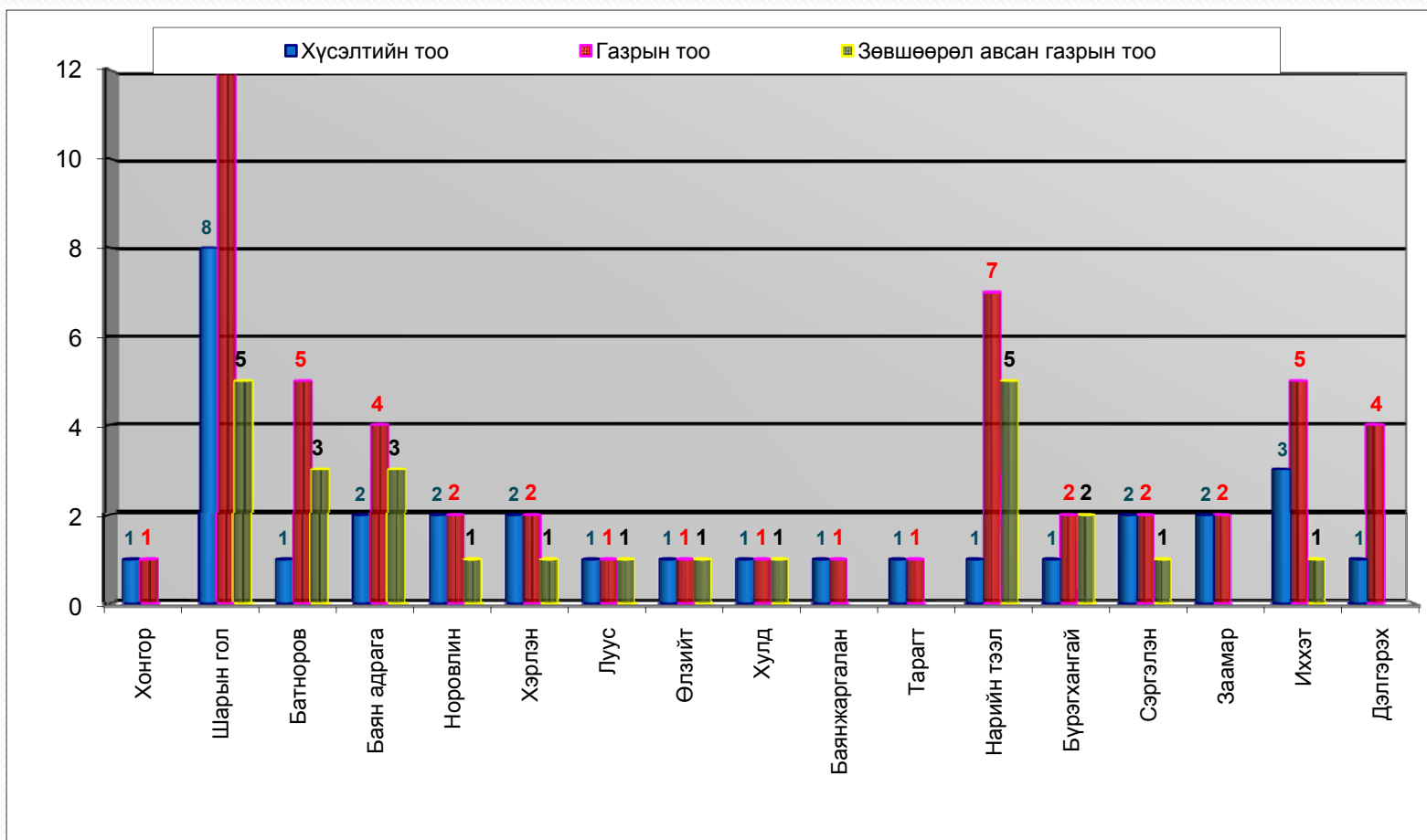

Уулын ажлын төлөвлөгөө, тайланг цахим хэлбэрээр хүлээн авах

Уул уурхайн аж ахуйн нэгжүүдээс ирүүлдэг уулын ажлын тайлан төлөвлөгөөг хүлээн авах ажлыг хөнгөвчлөх, төрийн үйлчилгээг шуурхай үзүүлэх зорилгоор цахим хэлбэрээр мэдээ тайланг хүлээн авах ажлыг эхлүүлэн хэрэгжүүлж эхлээд байна. Өнөөдрийн байдлаар ихэнх аж ахуйн нэгжүүд электрон хэлбэрээр тайлан мэдээгээ ирүүлээд байна.

Бичил уурхай

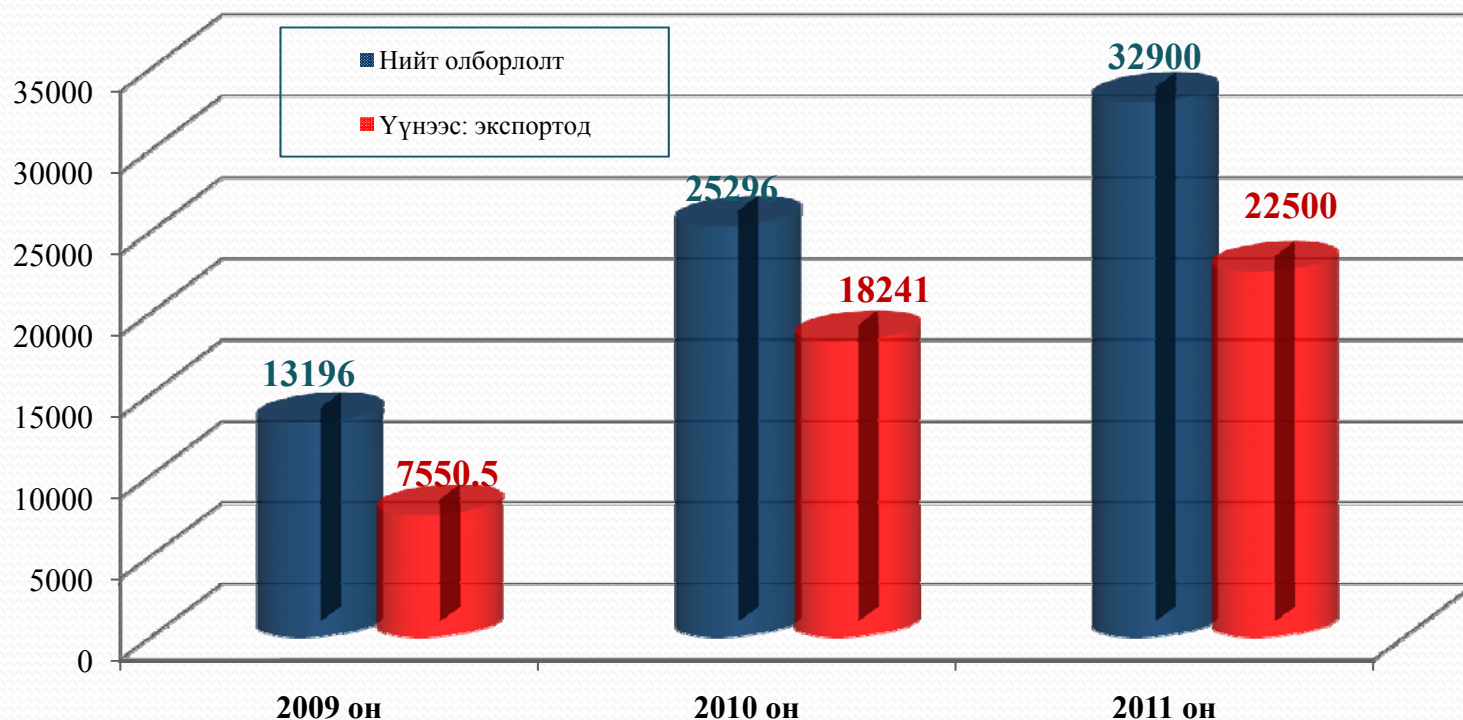
Өнөөдрийн байдлаар 7 аймгийн 17 сумын нутагт бичил уурхайн зориулалтаар нийт 53 газрыг ашиглахаар 31 хүсэлт ирүүлснээс 25 газарт нь зөвшөөрөл олгогдсон байна.

Нүүрсний нөөц

Манай улсын нүүрсний геологийн таамаг нөөц 163,2 тэрбум тонн, цаашдаа өсгөх магадлалтай гэж тогтоосон бөгөөд 20 гаруй тэрбум тонн нүүрсний нөөцийг урьдчилсан болон нарийвчилсан хайгуулын үр дүнгээр тогтоосон 15 сав газрын хүрээнд 300 гаруй орд, илрэл байгаа бөгөөд манай орон нүүрсний нөөцөөр дэлхийн эхний 10 орны тоонд багтдаг.

Монгол улсын нүүрсний олборлолт экспорт (МЯН.ТОНН)

2010 онд 25,3 сая тонн нүүрс олборлон 18,2 сая тонн нүүрс экспортод гаргасан бөгөөд 2009 онтой харьцуулахад олборлолт 191%, экспортод гаргасан нүүрс 241% буюу 2,4 дахин өссөн үзүүлэлттэй байна.

2011 оны жилийн эцсийн байдлаар 32,9 сая тонн нүүрс олборлож, 22,5 сая тонн нүүрс экспортод гаргасан нь 2010 онтой харьцуулбал олборлолт 136,7%, экспорт 139,3% -иар тус тус өссөн харагдаж байна. Доорх графикт 2009-2011 оны тоон үзүүлэлтийг харьцуулан харууллаа.

Нүүрсний салбарын эдийн засаг

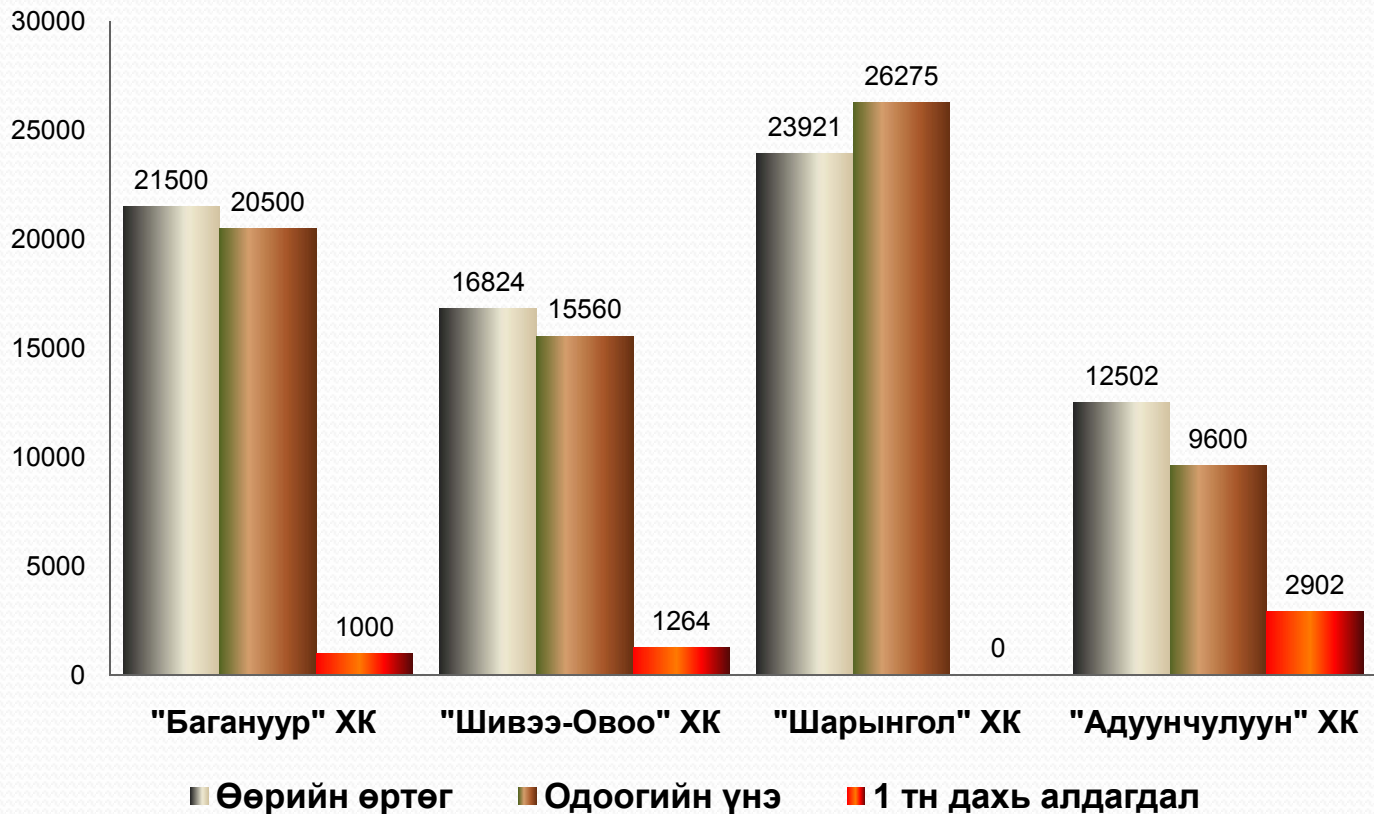
Нүүрсний салбараас улсын төсөвт төлөрүүлсэн орлого:
/тэрбум төгрөг/

Үзүүлэлт	2009 оны гүйцэтгэл	2010 оны гүйцэтгэл	2011 оны төлөвлөгөө
Улсын төсөвт	90.8	248.1	295.2
Нөөц ашигласны төлбөрт	25.6	63.3	102.0
ААН-ийн ОА татварт	33.7	107.1	110.7
Бусад	31.5	77.7	82.5
Нийт	181.6	496.2	590.4

Манай улсын нүүрсний экспорт эрчимтэй өсөж байгаа нь Хятад улсын нүүрсний эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэж, Австрали улсын нүүрсний экспортын бууралт зэрэг хүчин зүйлсийн нөлөөлөл байгаа бөгөөд цаашид ч их хэмжээгээр нэмэгдэх хандлагатай байна.

Нүүрсний үнийг чөлөөлөх

Монгол Улсын газар нутаг том, дэд бүтцийн сул хөгжсөн зэрэг шалтгааны улмаас дотоодын зах зээлийн хувьд өрсөлдөөний нөхцөл хязгаарлагдмал, нүүрсний үнэ чөлөөт бус төрийн зохицуулалттай байдаг. Түлш, эрчим хүчний үнийг бодит өртөгт нь хүргэн нэмэгдүүлэх асуудлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлэхийн зэрэгцээ тодорхой хугацаанд үнэ нэмэгдүүлэх бодит хүчин зүйлийн нөлөөллийг саармагжуулан ард түмний амьдралын түвшин, төлбөрийн чадвар сайжрах хүртэл ачааллын зарим хэсгийг улсын төсвийн татаасаар санхүүжүүлэх замаар асуудлыг авч үзэх шаардлагатай болж байдаг.

Нүүрсний салбарын техник, технологийн өнөөгийн түвшин

Нүүрсний уурхайнуудад ашиглагдаж байгаа тоног төхөөрөмжүүдийн 20% нь ОХУ буюу хуучнаар ЗХУ-д үйлдвэрлэгдсэн, 80 гаруй хувь нь АНУ-ын “Caterpillar”, Японы “Komatsu”, Германы “Liebherr”, Солонгосын “Hyundai”, БНХАУ-ын техникүүд ажиллаж байна.

Нүүрсний аж үйлдвэрийн салбарт ажиллаж байгаа аж ахуйн нэгжийн төлөөллүүдээс “Энержи ресурс” ХХК, “Монголын Алт МАК” ХХК, “Саус Гоби Сэндс” ХХК, “МОЭНКО” ХХК-ууд нь орчин үеийн дэвшилтэд техник технологээр үйлдвэрлэлээ явуулж байгаа бөгөөд Ухаа худагийн уурхай шинэ шийдэл бүхий цогцолборыг бүтээн байгуулж байгаагаас гадна Шивээ-Овоогийн уурхай “Нүүрсний чийглэгийг бууруулах, конвейерийн тээврийн систем нэвтрүүлэх” шинэ төслийг хэрэгжүүлж байна.

Нүүрсний боловсруулах үйлдвэрүүд

Монгол орны хэмжээнд одоогийн байдлаар үйл ажиллагаа нь албан ёсоор явагдаж буй нүүрсний гүн боловсруулалтын 3 үйлдвэр, барилга угсралтын шатандаа яваа 1 үйлдвэр, судалгаа, шинжилгээ, баримт бичгийн боловсруулалтын шатандаа явж байгаа 2 төсөл хэрэгжихээр төлөвлөгдөн ажиллаж байна.

№	Аж ахуйн нэгж	Бүтээгдэхүүний нэр	Хүчин чадал
1	“Энержи ресурс” ХХК	Баяжуулсан нүүрс	15.000.000 тн
2	“НАКО Түлш” ХК	Хагас коксон шахмал түлш	60.000 тн
3	“МАК” ХХК	Хагас кокс	75.000 тн
4	“АМОРЕ Интернэйшнл” ХХК	Хагас коксон улаагүй шахмал түлш	210.000 тн

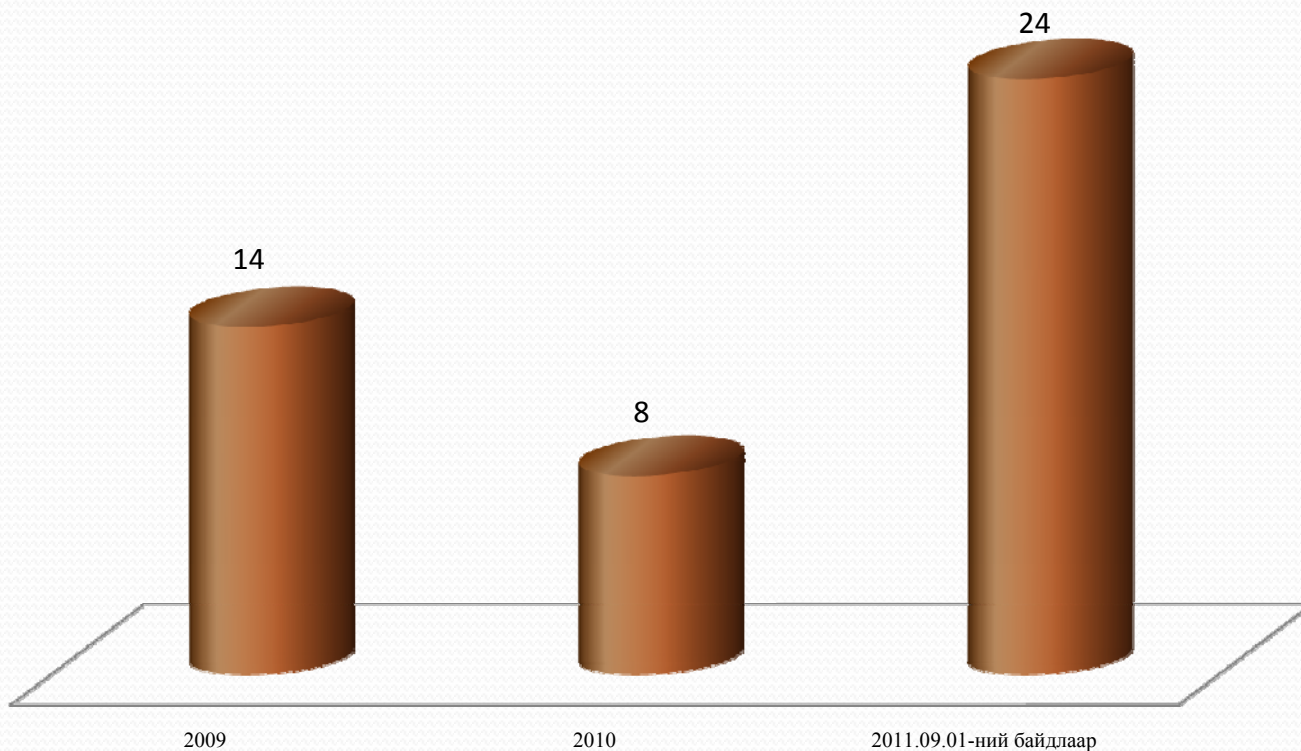
Эдгээр үйлдвэрүүдээс “Энержи ресурс” ХХК-ийн нүүрс баяжуулах үйлдвэр 2011 оны 6-р сард ашиглалтанд орж улсын комисс хүлээн авсан бол “МАК” ХХК, “Нако түлш” ХК-ийн хагас коксын үйлдвэрүүд 2011 оны 11-р сард Эрдэс Баялгийн Мэргэжлийн Зөвлөлийн хурлаар Teknik-эдийн засгийн үндсэлэлээ батлуулсан.

Нүүрс олборлогч аж ахуйн нэгжийн уулын ажлын тайлан, төлөвлөгөө

№	Уурхайн төрөл	2009 оны УА-ын тайлан		2010 оны УА-ын тайлан		2011 оны УА-ын төлөвлөгөө	
		ирүүлсэн	баталсан	ирүүлсэн	баталсан	ирүүлсэн	баталсан
1	Эрчим хүчний нүүрс	3	3	6	5	6	6
2	Орон нутаг, ахуйн хэрэглээний нүүрс	17	15	25	19	32	25
3	Экспортын нүүрс	12	11	13	13	13	13
	Д ү н	32	29	44	37	51	44

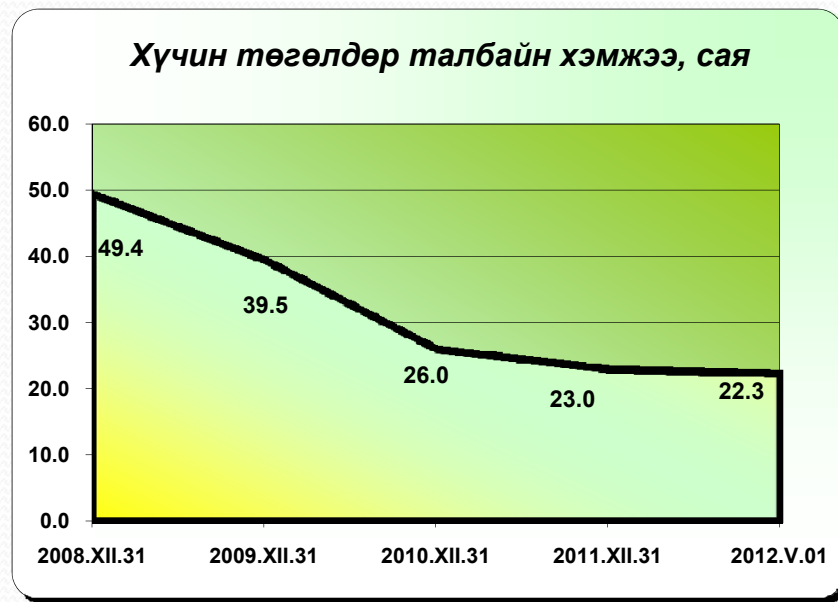
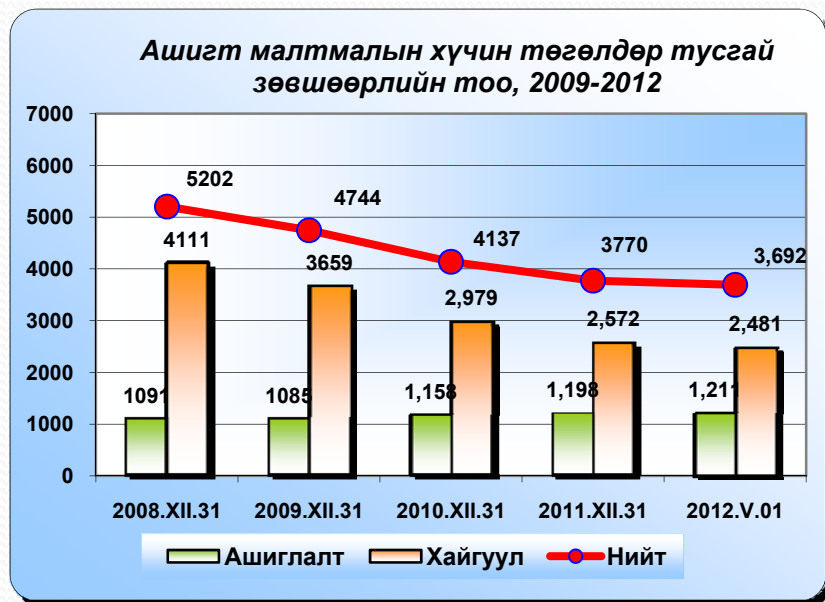
ЭБМЗ-өөр батлагдсан нүүрсний орд

Нүүрсний оруудын Геологийн фондод хадгалагдаж байгаа 1932-2011 оны нийт 206 нөөцийн хуралдаануудын протокол, 99 ордын 197 геологи хайгуулын ажлын тайлан, 1990 он, 2004 оны нүүрсний баланс, бичмэл мэдээллийн хэсгийн нүүрсний ордын мэдээллийн хэмжээнд боловсруулалт хийсэн.

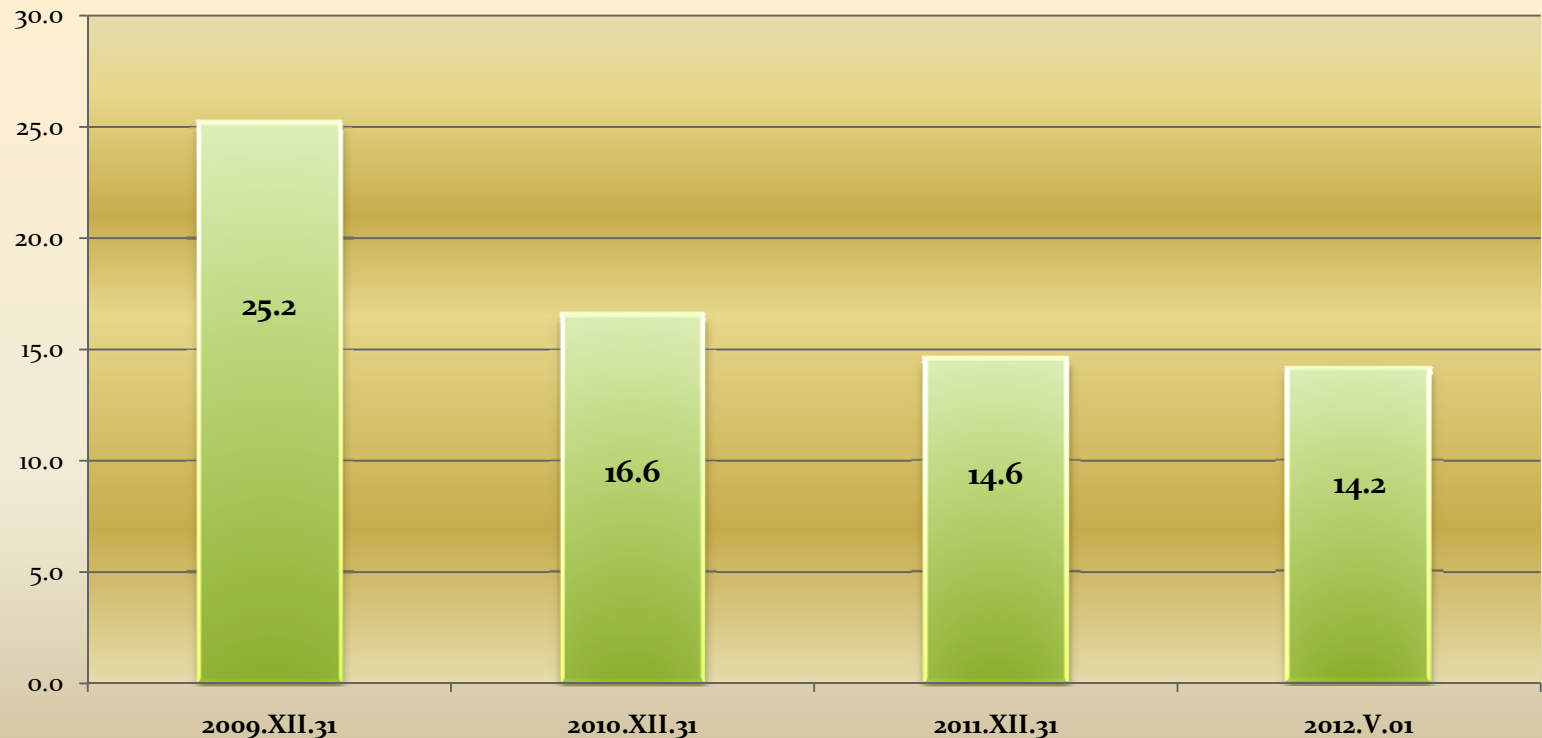

Ашигт малтмалын хүчин төгөлдөр тусгай зөвшөөрөл

2012 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдрийн байдлаар нийтдээ 22,3 сая га талбайг хамарсан ашигт малтмалын 3692 тусгай зөвшөөрөл, үүнээс 739.5 мянган га талбай бүхий 1211 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл, 21.6 сая га талбай бүхий 2481 хайгуулын тусгай зөвшөөрөл хүчин төгөлдөр байна. Монгол улсын нийт нутаг дэвсгэрийн 0.5 хувийг ашиглалтын, 13.8 хувийг хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай эзэлж, нийт нутгийн 14,3 хувьд ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл хүчин төгөлдөр байна.

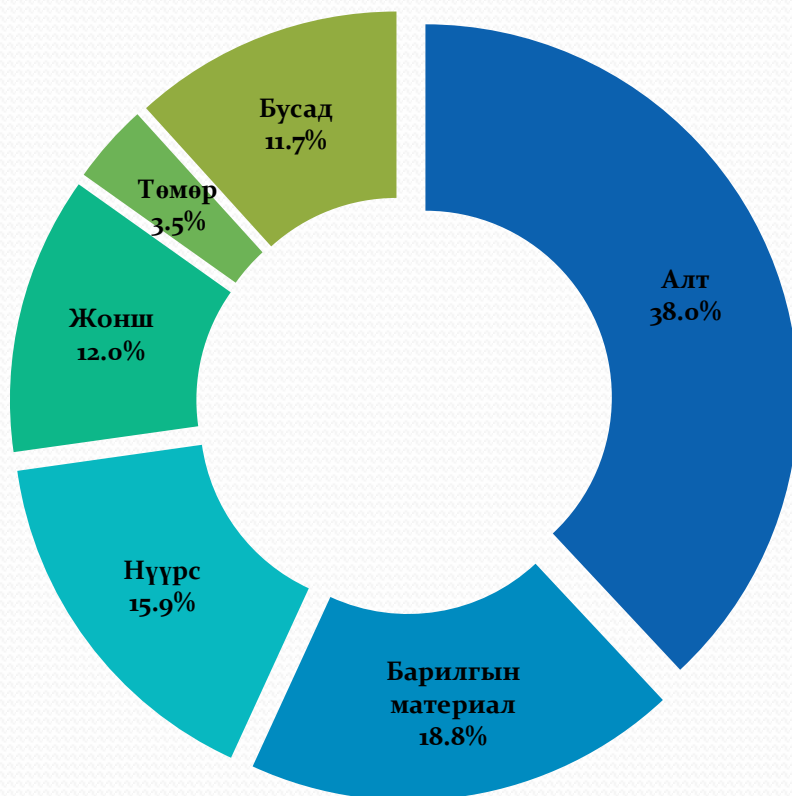
Нийт тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн Монгол улсын нутаг дэвсгэрт эзлэх хувь, 2008-2012

Тусгай зөвшөөрөлтэй талбай 2009 оны эцэст Монгол улсын нийт газар нутгийн 25,2%-ийг эзэлж байсан бол өнөөдөр 14,2% болж, 11,0%-иар буурсан байна.

Дээрх тусгай зөвшөөрлийн тоо болон талбайн хэмжээний үзүүлэлтүүд бол 2006 онд АМТХ шинэчлэн батлагдсанаас хойших хугацаанд байгаагүй түүхэн бага үзүүлэлт юм.

Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн бүтэц, ашигт малтмалын төрлөөр, 2012 он

Ашигт малтмалын ашиглалтын 1211 тусгай зөвшөөрлийн дийлэнхи буюу 38,0 хувь нь алт олборлох тусгай зөвшөөрөл бол нийт ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий 682,9 мянган га талбайн 47,6 хувь нь нүүрс олборлох талбай байна.

Хүчин төгөлдөр тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн хөрөнгө оруулалтын бүтэц

ААН-ийн төрөл	Эзэмшигч		Тусгай зөвшөөрөл		Талбай	
	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь	Сая гектар	Хувь
Улсын хэмжээнд	1856	100.0	3692	100.0	22.3	100.0
Дотоодын	1402	75.5	2527	68.4	11.6	52.0
Гадаадын 100 хувийн хөрөнгө оруулалттай	300	16.2	810	21.9	8.4	37.7
Хамтарсан хөрөнгө оруулалттай	154	8.3	355	9.6	2.3	10.3

2012.05.01-ний байдлаар 1856 аж ахуйн нэгж байгууллага 3692 тусгай зөвшөөрлийг эзэмшиж байгаа ба үүний 68,4 хувийг дотоодын аж ахуйн нэгж, 31,6 хувийг гадаадын хөрөнгө оруулалттай компани, аж ахуйн нэгж эзэмшиж байна. Нийт 1856 эзэмшигчийн 75,5 хувь нь дотоодын аж ахуйн нэгжүүд 24.5 хувь нь гадаадын аж ахуйн нэгж байгууллага байна.

Гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжүүдийн дийлэнхи хувийг БНХАУ, Виржиний арлууд, Өмнөд Солонгос, ОХУ-ын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжүүд эзэлж байна.

Шинээр олгосон тусгай зөвшөөрлийн тоо, 2008-2012 он

2012.05.01-ний байдлаар ашигт малтмалын нийт 15 тусгай зөвшөөрөл /ашиглалтын/ олгосон байна. АМТХ-ийн хэрэгжилтийг чангатгаж, хууль хэрэгжүүлдэггүй тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нартай хариуцлага тооцож тусгай зөвшөөрлийг нь цуцлах, дуусгавар болгох, талбайг нь буцааж авах замаар 2009-2012 онуудад нийтдээ 2700 гаруй тусгай зөвшөөрлийн эрхийг хүчингүй болгосон байна.

Бүртгэлтэй талбай

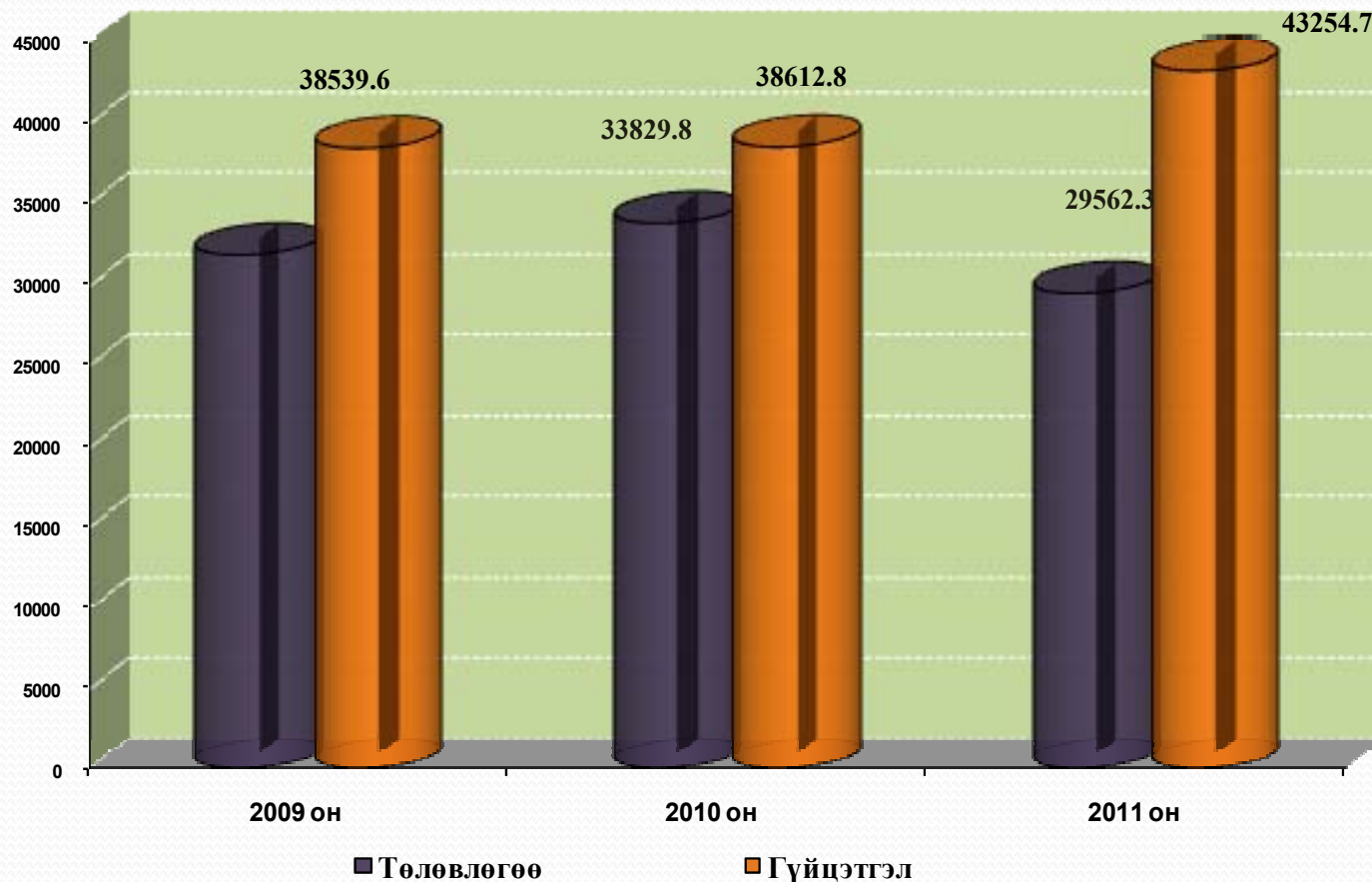
2012.05.10.

Д/д	Талбайн нэр	Талбайн тоо	Талбайн хэмжээ /сая га/	Хувь
1	Хүчин төгөлдөр тусгай зөвшөөрөлтэй талбай	3692	22.3	14.2%
2	Сонгон шалгаруулалтын талбай	4201	38.4	24.5%
3	Геологийн талбай	56	5.2	3.3%
4	УТХГС хийсэн талбай	1268	40.3	25.8%
5	Стратегийн орд газар	22	0.08	0.1%
6	Улсын тусгай хамгаалалттай газар	101	27.2	17.4%
7	Тусгай хэрэгцээний газар	1200	45.7	29.2%
8	Засгийн газрын нөөцөд авсан талбай	51	12.0	7.7%
9	Эдэлбэр газар	385	1.0	0.6%
10	Цөмийн энергийн газарт бүртгэсэн талбай	153	3.8	2.4%
11	Гол, мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газар /ЗГ-ын 2011оны 174-р тогтоол/	341	0.04	0.03%

Хүчин төгөлдөр тусгай зөвшөөрлийн тоо, талбайн хэмжээ, аймгаар

Аймаг, нийслэл	БҮГД		Үүнээс:				ТЗ-тэй талбайн аймгийн нутаг дэвсгэрт эзлэх хувь
			Ашиглалт		Хайгуул		
	ТЗ-ийн тоо	Талбайн хэмжээ /га/	ТЗ-ийн тоо	Талбайн хэмжээ /га/	ТЗ-ийн тоо	Талбайн хэмжээ /га/	
Улсын хэмжээнд	3,692	22,296,602.8	1,211	739,509.9	2,481	21,557,092.9	13.8
Архангай	63	169,336.3	26	8,717.8	37	160,618.5	2.9
Баян-Өлгий	93	693,099.7	23	8,564.5	70	684,535.2	15.0
Баянхонгор	185	1,293,071.3	57	23,382.5	128	1,269,688.8	11.0
Булган	113	610,318.0	55	14,969.3	58	595,348.7	12.2
Говь-Алтай	208	3,050,136.7	12	1,199.7	196	3,048,936.9	21.5
Говьсүмбэр	23	135,310.0	7	4,709.7	16	130,600.3	23.6
Дархан-Уул	110	51,181.0	63	8,185.7	47	42,995.3	13.2
Дорноговь	423	2,469,227.4	117	35,014.7	306	2,434,212.7	22.3
Дорнод	191	1,126,461.6	49	17,113.2	142	1,109,348.4	9.0
Дундговь	226	1,173,833.8	54	47,408.3	172	1,126,425.6	15.1
Завхан	59	434,513.5	5	6,810.4	54	427,703.0	5.2
Орхон	10	13,782.4	4	2,620.3	6	11,162.1	13.3
Өвөрхангай	78	274,422.9	34	12,789.6	44	261,633.3	4.2
Өмнөговь	366	5,914,563.6	65	420,777.0	301	5,493,786.6	33.3
Сүхбаатар	185	1,093,302.4	36	11,682.3	149	1,081,620.1	13.1
Сэлэнгэ	298	353,993.0	130	27,605.0	168	326,388.0	7.9
Төв	452	674,164.7	221	48,393.1	231	625,771.6	8.5
Увс	136	777,580.6	43	5,811.8	93	771,768.8	11.1
Улаанбаатар	214	17,589.4	152	11,610.8	62	5,978.5	1.3
Ховд	116	1,094,325.8	18	3,821.7	98	1,090,504.0	14.3
Хөвсгөл	75	264,286.0	14	1,215.1	61	263,070.9	2.6
Хэнтий	238	612,103.0	85	17,107.3	153	594,995.7	7.4

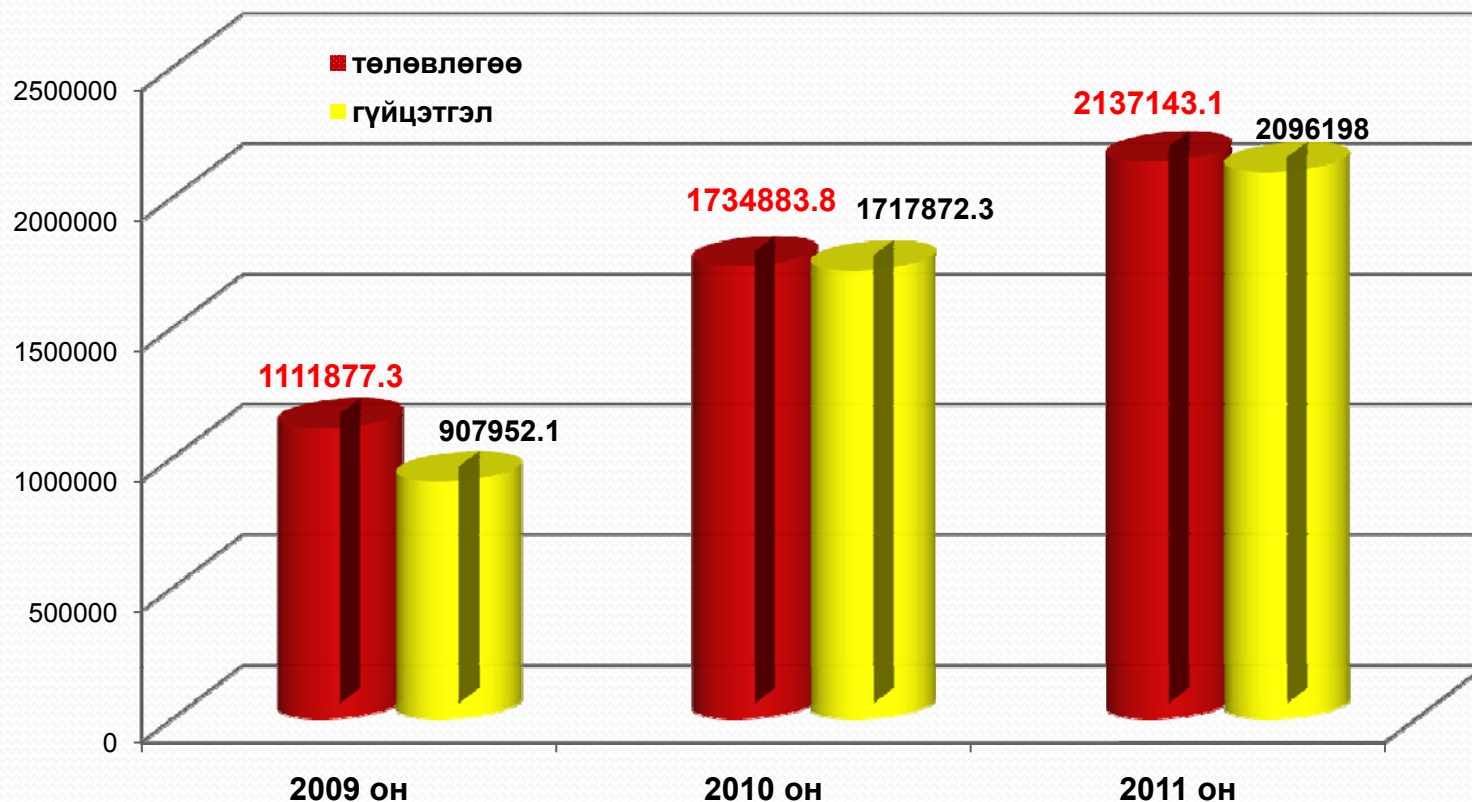
Улсын төсвийн орлого бүрдүүлэлт

2010 онд улсын төсвийн орлогыг 114,1%-иар биелүүлсэн бол энэ 2011 оны гүйцэтгэлээр 146,3%-тай биелэсэн байна.

Бид 2012 онд улсын төсөвт нийт 30,1 тэрбум төгрөг төвлөрүүлэх даалгавартай ажиллаж байна.

Батлагдсан зардлын гүйцэтгэл (сая.төг)

Батлагдсан зардлыг 2009 онд 203,9 сая, 2010 онд 17,0 сая, 2011 онд 40,1 сая төгрөгөөр тус тус хэмнэсэн.